

LATVIJAS REPUBLIKAS FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Reģ.nr. 90010248231, Smilšu ielā 1-512, Rīgā, LV-1050

E-pasts: fiskala.padome@gmail.com

**Fiskālās disciplīnas padomes
Potenciālā un nominālā iekšzemes kopprodukta novērtējuma darba grupas
protokols Nr. 2 (27)**

Rīgā

2026.gada 08.septembrī.

Sanāksmi vada:

Fiskālās disciplīnas padomes priekšsēdētājs, Potenciālā un nominālā iekšzemes kopprodukta novērtējuma darba grupas (turpmāk – IKP DG) vadītājs J.Priede.

Piedalās:

Fiskālās disciplīnas padomes priekšsēdētāja vietniece	I.Šteinbuka
Fiskālās disciplīnas padomes loceklis	I.Kasjanovs

Sekretariāts –

Fiskālās disciplīnas padomes sekretārs	N.Malnačs
Fiskālās disciplīnas padomes makroekonomikas eksperte	V.Zaremba
Fiskālās disciplīnas padomes fiskālo risku eksperte	I.Verpakovska
Fiskālās disciplīnas padomes jurists	I.Jansone

Pieaicinātās personas uz 1. darba kārtības punktu:

Latvijas Bankas Monetārās politikas pārvaldes Makroekonomikas analīzes daļas galvenā ekonomiste	D.Paula
---	---------

Sanāksmi protokolē:

Fiskālās disciplīnas padomes jurists

I.Jansone

Sanāksme sākas plkst. 15:00 un notiek tiešsaistes videokonferenču platformā *MS Teams*.

Sanāksmes atklāšana – J.Priede atklāj sanāksmi un dod vārdu Dainai Paulai.

1. Latvijas tautsaimniecības attīstības bāzes scenārijs, t.sk. potenciālā IKP pieaugums un pieņēmumi par izlaides starpību

Ziņo: D.Paula

J. Priede atklāj sēdi un aicina **D. Paulu** iepazīstināt ar Latvijas Bankas vērtējumu par Latvijas tautsaimniecības attīstības tendencēm, ņemot vērā jaunākos pieejamos datus.

Uzstājoties ar prezentāciju, D. Paula norāda, ka joprojām ir spēkā Latvijas Bankas 2026. gada jūnijā publicētās makroekonomiskās prognozes, jo jaunas prognozes nav tikušas izstrādātas.

Vienlaikus jaunākie pieejamie dati liecina par zināmām novirzēm no jūnija prognožu bāzes scenārija. Būtiska ietekme ir energoresursu cenu attīstībai – gāzes un naftas cenas saglabājas augstākas, nekā tika pieņemts Eiropas Centrālās bankas (ECB) un attiecīgi arī Latvijas Bankas jūnija prognožu tehniskajos pieņēmumos. Tuvākajās dienās sagaidāma ECB

jaunāko makroekonomisko projekciju publikācija, kurā tiks aktualizēti energoresursu cenu un citi būtiski ārējās vides pieņēmumi. Tie tiks ņemti vērā arī nākamajā Latvijas Bankas prognozēšanas ciklā.

Ekonomikas attīstību joprojām raksturo paaugstināta nenoteiktība, ko būtiski ietekmē ģeopolitiskie faktori. Vienlaikus patērētāju nenoteiktība ir nedaudz mazinājusies saskaņā ar nenoteiktības indeksu novērtējumiem. Iespējams, ilgstoši augstais nenoteiktības līmenis zināmā mērā jau tiek uztverts kā jaunā ikdiena.

Finanšu tirgu rādītāji liecina, ka tirgus dalībnieki savos finanšu instrumentos ieceno turpmāku nelielu ECB procentu likmju pieaugumu. Šādas gaidas saistītas ar inflācijas attīstību eirozonā un nepieciešamību saglabāt pietiekami ierobežojošus monetāros nosacījumus.

Neraugoties uz stingrākiem monetārajiem nosacījumiem, Latvijā saglabājas spēcīga kredītēšanas dinamika. Pieaug gan mājsaimniecību, gan uzņēmumu kredītportfelis, savukārt dati par jaunizsniegtajiem kredītiem liecina par augstu aktivitāti abos segmentos. Mājsaimniecībām izsniegtā jaunā kredīta vidējais apjoms ir aptuveni 200 tūkst. eiro. Vienlaikus mājokļu pieejamības rādītāji būtiski neuzlabojas – mājokļa platība, ko iespējams iegādāties mājsaimniecībai ar vidējiem ienākumiem, pēdējā laikā būtiski nepieaug. Arī uzņēmumu kredītēšana ir aktīva, tostarp finansējums tiek novirzīts ražošanas uzņēmumiem.

Runājot par investīciju attīstību, **D. Paula** norāda, ka iepriekšējos gados un arī 2026. gadā investīciju aktivitāte bijusi ievērojama. Aktīvi investējis arī privātais sektors, tostarp būvniecības, kokapstrādes un pārtikas rūpniecības uzņēmumi. Iepriekš veiktās investīcijas ražošanas jaudu palielināšanā pašlaik zināmā mērā atspoguļojas arī eksporta pieaugumā.

Mājsaimniecību patēriņa dinamika saglabājas salīdzinoši mērena. **Lai gan 2026. gada otrajā ceturksnī mājsaimniecību patēriņš pieaugs, iedzīvotāji joprojām lielu ienākumu daļu novirza uzkrājumiem, ko apliecina noguldījumu apjoma kāpums.**

Vienlaikus darba samaksas pieauguma temps ir kļuvis lēnāks, kas ierobežo iespējas straujākam privātā patēriņa kāpumam.

Vērtējot IKP izlietojuma komponentes, īpaša uzmanība pievēršama krājumu pārmaiņām. Krājumi zināmā mērā var tikt uzskatīti par neizskaidroto IKP komponenti, tādēļ to dinamika interpretējama piesardzīgi. **Gaidāmajās IKP datu revīzijās vai nākamo ceturkšņu pārskatos daļa pašreizējo krājumu izmaiņu var tikt attiecināta uz citām IKP komponentēm, tādējādi ietekmējot arī turpmāko periodu izaugsmi.**

Nozaru skatījumā būtisku devumu izaugsmē atsevišķos ceturkšņos nodrošina nozares ar svārstīgu dinamiku. Piemēram, 2026. gada otrajā ceturksnī būtisks pieaugums vērojams finanšu pakalpojumu nozarē, savukārt citos periodos straujas svārstības raksturīgas IKT nozarei. Līdz ar to daļa pašreizējās ekonomikas izaugsmes balstās nozarēs, kuru devums nav uzskatāms par vienmērīgu un noturīgu.

Pēdējos gados veikts būtisks darbs Latvijas enerģētiskās neatkarības stiprināšanai. Tomēr, ņemot vērā gāzes cenu svārstības pasaules tirgos, gāzes iegāde par augstākām cenām var atspoguļoties arī inflācijas rādītājos turpmākajos periodos.

Vērtējot apstrādes rūpniecības ilgāka perioda attīstību, salīdzinoši labi rezultāti vērojami elektrisko iekārtu ražošanā. Savukārt kokapstrādes nozares īpatsvars un devums ilgākā laika periodā ir mazinājies.

Pakalpojumu eksportā nozīmīgu lomu ieņem IKT pakalpojumi un citi biznesa pakalpojumi. Arī eksporta attīstībā pakāpeniski atspoguļojas iepriekšējos periodos veiktās uzņēmumu investīcijas un ražošanas jaudu palielināšana.

Vērtējot darba tirgu, D. Paula norāda, ka Latvijas darbaspēka izmaksas Baltijas un Eiropas valstu vidū joprojām ir salīdzinoši zemas. Vienlaikus darbaspēka pieejamība saglabājas ierobežota. Nodarbinātības gaidas ir nedaudz pasliktinājušās, savukārt būtiskākais strukturālais darba tirgu ierobežojošais faktors joprojām ir nelabvēlīgās demogrāfiskās tendences.

J. Priede norāda, ka turpmākai darba tirgus attīstībai būtiska būs arī migrācijas politika, tostarp tas, kā šis jautājums tiks risināts Latvijā un cik lielā mērā uzņēmēji spēs pamatot darbaspēka pieejamības problēmas un nepieciešamību pēc papildu darbaspēka.

D. Paula piekrīt, uzsverot, ka darbaspēka trūkums ir viens no būtiskiem Latvijas ekonomikas izaugsmi ierobežojošiem faktoriem.

Runājot par inflācijas perspektīvu Latvijā, jaunākie dati norāda, ka inflācija varētu būt nedaudz zemāka par iepriekš prognozēto. Vienlaikus vidējā termiņā izlaides starpība saglabāsies negatīva un saskaņā ar pašreizējo bāzes scenāriju varētu noslēgties 2028. gadā.

Fiskālajā sektorā saglabājas būtiski vidēja termiņa izaicinājumi. Vispārējās valdības parāds 2027.–2028. gadā varētu pārsniegt 51% no IKP. Savukārt vispārējās valdības budžeta deficīts 2026.–2028. gadā tiek prognozēts virs 3% no IKP, 2028. gadā saskaņā ar pašreiz aktuālajām prognozēm sasniedzot 4,8% no IKP. Līdz ar to saglabājas ievērojams spiediens uz fiskālo politiku un fiskālo telpu gan 2029. gadā.

Papildu ietekmi uz fiskālo telpu 2029. gadā var radīt lēmums par to, vai atgriezt iepriekš veikto VSAOI viena procentpunkta pārdali no pensiju otrā līmeņa uz pirmo līmeni.

Latvijas Banka iepriekš ir norādījusi uz iespējamu būtiskas fiskālās konsolidācijas nepieciešamību 2029. gadā. Tik apjomīgu konsolidāciju īstenot viena gada laikā būtu sarežģīti, tādēļ nepieciešamajiem pasākumiem būtu jāsāk gatavoties savlaicīgi.

Konsolidācijas negatīvo ietekmi uz tautsaimniecību varētu mazināt pārdomāta darbaspēka pāreja no valsts uz privāto sektoru. Šādam procesam nepieciešama savlaicīga sagatavošanās, tostarp darbinieku pārkvalifikācija. Pašlaik aktīva sagatavošanās šādam scenārijam nav vērojama, tādēļ, ja nepieciešamās pārmaiņas darba tirgū notiktu strauji un bez iepriekšējas sagatavošanās, to ekonomiskās un sociālās sekas varētu būt būtiskas.

Klātesošo diskusija par darba kārtības tēmu.

J. Priede pateicas Latvijas Bankas pārstāvjiem par piedalīšanos un sagatavoto prezentāciju.

I. Kasjanovs jautā, vai uzņēmumu kreditēšanas statistikā tiek atspoguļots arī lielo uzņēmumu un kapitālsabiedrību finansējums, emitējot obligācijas, piemēram, *Latvenergo* vai *Sadales tīkla* gadījumā.

D. Paula skaidro, ka uzņēmumu emitētās obligācijas netiek iekļautas banku kreditēšanas statistikā un ir uzskatāmas par nebanku finansējumu. Arī šajā finansējuma segmentā pašlaik vērojama augsta aktivitāte. Tādēļ, vērtējot uzņēmumu ārējā finansējuma dinamiku kopumā, aktivitāte ir vēl lielāka, nekā par to liecina tikai banku kreditēšanas dati.

I. Kasjanovs jautā par finanšu pakalpojumu nozares straujo pieaugumu 2026. gada otrajā ceturksnī un īpaši augsto nozares deflatora kāpumu.

D. Paula piekrīt, ka finanšu pakalpojumu nozares deflatora pieaugums ir ļoti augsts. Tas var palielināt arī kopējo IKP deflatoru, tomēr finanšu pakalpojumu nozares īpatsvars Latvijas ekonomikā ir salīdzinoši neliels, līdz ar to tās ietekme uz kopējo tautsaimniecības deflatoru ir ierobežota.

D. Paula papildus norāda uz darba samaksas fonda dinamikas vājināšanos. Tā liecina par lēnāku darba samaksas attīstību un dod pamatu pārskatīt Latvijas Bankas bāzes scenārijā izmantotos pieņēmumus par algu pieaugumu turpmākajos gados.

I. Šteinbuka pateicas **D. Paulai** par izsmeļošo prezentāciju un norāda, ka papildu komentāru nav.

N. Malnačs jautā par Latvijas Bankas viedokli attiecībā uz pasaules ilgtermiņa obligāciju ienesīguma straujo pieaugumu, kas apgrūtinā valsts parādu apkalpošanu un liecina par

pasaules finanšu tirgus neuzticību valstu fiskālajām politikām. Ekspertu vidū atsākas diskusija par ASV dolāra, kas ir arī pasaules rezerves valūta, "*debasement*", kas var radīt pasaules finanšu sistēmas krīzi. Daudzu valstu centrālās bankas savās rezervēs ASV vērtspapīrus aizvieto ar zeltu. Piemēram, Ķīna pēdējos divus gadus katru mēnesi palielina savas zelta rezerves, ņemot vērā nenoteiktību finanšu tirgos un pasaulē uzkrāto valdību parāda apjomu.

D. Paula norāda, ka šodienas prezentācijā ilgtermiņa procentu likmju kāpums netiek apskatīts. Tāpat, jautājums par Latvijas Bankas zelta rezervju pārvaldību ir Latvijas Bankas rezervju pārvaldības speciālistu kompetencē un pašlaik nav gatava to detalizēti komentēt.

Atsaucoties uz augstāk minēto, IKP DG **nolemj**:

1.1. Pieņemt zināšanai Latvijas Bankas prezentāciju par aktualitātēm Latvijas ekonomikas attīstībā.

J.Priede -par;
I.Šteinbuka – par;
I.Kasjanovs – par.

Sanāksmi slēdz plkst. 17.00.

2026.gada 08.septembrī.

Fiskālās disciplīnas padomes priekšsēdētājs

J.Priede

Sēdes sekretārs

I.Jansone

Jansone 29495878
Inga.jansone@fdp.gov.lv